

Dosarul nr. 2ra-1755/23
2-22019322-01-2ra-04012024

Prima instanță: Judecătoria Anenii Noi, sediul Central – A. Mocanu
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – R. Pulbere, A. Malfi, A. Pahopol

Î N C H E I E R E

20 martie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi

examinând admisibilitatea recursului declarat de Serghei Romanciuc, reprezentat de avocatul Dina Potereanu,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Tatiana Romanciuc împotriva lui Serghei Romanciuc, intervenient accesoriu Direcția asistență socială tineret și protecție a familiei raionul Anenii Noi, cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori, încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori, încasarea datoriei la pensia de întreținere pentru perioada 15 septembrie 2018-16 februarie 2022, perfectarea pașapoartelor copiilor minori, plecarea din țară cu stabilirea domiciliului copiilor minori în străinătate fără consimțământul scris al tatălui,

împotriva deciziei din 26 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de către Tatiana Romanciuc, s-a casat parțial hotărârea din 22 iulie 2022 a Judecătoria Aneni Noi, sediul Central și în această parte s-a emis o nouă hotărâre,

c o n s t a t ă :

La 10 februarie 2022, Tatiana Romanciuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Serghei Romanciuc, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului Anenii Noi, cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori, Romanciuc XXXXX, născută la XXXXX, Romanciuc XXXXX, născută la XXXXX și Romanciuc XXXXX, născut la XXXXX, cu mama Romanciuc Tatiana și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori în mărime de 3 000 de lei/lunar pentru fiecare copil începând cu 16 februarie 2022 și până la atingerea majoratului, încasarea datoriei la pensia alimentară pentru perioada 15 septembrie 2018 – 16 februarie 2022 în mărime de 360 000 de lei (300 lei lunar pentru fiecare copil în total 9000 lei x 40 luni), perfectarea pașaportului național al copiilor minori, plecarea copiilor minori peste

hotare, cu stabilirea domiciliului copiilor minori, fără consimțământul scris al tatălui, precum și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 2).

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că căsătoria cu Romanciuc Serghei, a fost înregistrată cu nr. 1, la 07 mai 2010 de către Primăria com. Cobușca Veche, r-nul Anenii Noi.

Din căsătorie, s-au născut trei copii, Romanciuc XXXXX, născută la XXXXX, Romanciuc XXXXX, născută la XXXXX și Romanciuc XXXXX, născut la XXXXX.

A menționat că, căsătoria a fost desfăcută la 15 august 2018, în baza hotărârii Judecătorei Anenii Noi, însă nu a fost stabilit domiciliul copiilor minori, motiv pentru care solicită stabilirea domiciliului acestora cu mama, întru evitarea creării pe viitor a unor probleme nedorite privind interesul copiilor.

Romanciuc Tatiana a relatat că, poate asigura copiilor un trai decent, condițiile de trai a locuinței sale sunt bune, iar pârâtul nu participă benevol la întreținerea copiilor minori, ceea ce a determinat-o să solicite și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori de la data depunerii prezentei cererii de chemare în judecată, până la atingerea majoratului de către copii.

Referitor la veniturile pârâtului a remarcat că, nu cunoaște dacă ultimul este încadrat în câmpul muncii și care îi sunt veniturile, din care motiv a solicitat încasarea pensiei de întreținere în sumă fixă, și anume, câte 3 000 de lei/lunar pentru fiecare copil, ceea ce ar constitui în total 9 000 de lei/lunar.

Reclamanta a precizat că, pârâtul are un comportament agresiv față de ea, creând impedimente la oferirea acordului în scris pentru perfectarea actelor copiilor minori, cât și traversarea frontierei, cu stabilirea domiciliului copiilor minori peste hotare.

Totodată, a indicat că, pârâtul nu semnează niciun acord/act și nu ține cont de interesele și necesitățile copiilor minori.

Prin hotărârea din 22 iulie 2022 a Judecătorei Anenii Noi, sediul Central a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Romanciuc Tatiana și s-a determinat locul de trai al copiilor minori, Romanciuc XXXXX, născută la XXXXX, Romanciuc XXXXX, născută la XXXXX și Romanciuc XXXXX, născut la XXXXX, cu mama, Romanciuc Tatiana. S-a încasat de la Romanciuc Serghei pensia de întreținere a copiilor minori, în mărime de 1/2 din salariu și/sau alte venituri a lui Romanciuc Serghei, lunar începând cu 10 februarie 2022, până la atingerea majoratului de către copiii. S-a încasat de la Romanciuc Serghei în beneficiul Tatiane Romanciuc suma de 2 500 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

În rest, acțiunea a fost respinsă, ca neîntemeiată.

De asemenea, s-a încasat de la Romanciuc Serghei în beneficiul statului suma de 200 de lei, cu titlu de taxă de stat, pentru care reclamanta a fost scutită și 150 de lei cu titlu de taxă de stat pentru pretenția privind încasarea pensei de întreținere a copiilor minori, iar în total suma de 350 de lei.

La 17 august 2022, prin intermediul oficiului poștal, Romanciuc Tatiana, reprezentată de avocatul Dudulica Liubomir a declarat apel nemotivat, iar la 15 decembrie 2022, a depus motivarea apelului, împotriva hotărârii din 22 iulie 2022 a Judecătorei Anenii Noi, sediul Central, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii

instanței de fond în partea respingerii acțiunii, cu emiterea în această parte a unei hotărâri noi de admitere a acțiunii. (f.d. 69-70)

Prin decizia din 26 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Romanciuc Tatiana. S-a casat hotărârea din 22 iulie 2022 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Tatiana Romanciuc împotriva lui Serghei Romanciuc, intervenient accesoriu Direcția asistență socială tineret și protecție a familiei raionul Anenii Noi, cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori, încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori, încasarea datoriei la pensia de întreținere pentru perioada 15 septembrie 2018-16 februarie 2022, perfectarea pașapoartelor copiilor minori, plecarea din țară cu stabilirea domiciliului copiilor minori în străinătate fără consimțământul scris al tatălui, în partea încasării de la Romanciuc Serghei a pensiei de întreținere în mărime de $\frac{1}{2}$ din salariu și a taxei de stat și în această parte s-a pronunțat o hotărâre nouă prin care: S-a încasat de la Romanciuc Serghei în beneficiul Tatiane Romanciuc pensia de întreținere a copiilor minori Romanciuc XXXXX născut la XXXXX, Romanciuc XXXXX născută la XXXXX și Romanciuc XXXXX născută la XXXXX, în mărime de câte 1 200 de lei pentru fiecare copil, până la atingerea majoratului de către copii.

S-a încasat de la Romanciuc Serghei în beneficiul statului, taxa de stat, în mărime de 1 296 lei.

În rest hotărârea din 22 iulie 2022 a Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central, s-a menținut.

Pentru a decide astfel, Curtea de Apel Chișinău a concluzionat că soluția instanței de fond cu privire la încasarea pensiei de întreținere pentru copii minori în mărime de $\frac{1}{2}$ din salariu și/sau alte venituri a lui Romanciuc Serghei, este nefondată, aceasta deoarece la materialul probator al cauzei se regăsesc înscrisuri ce dovedesc că, ultimul este angajat oficial în câmpul muncii, dispunând de un salariu stabil, cu prezentarea actelor ce confirmă mărimea salariului.

Astfel, instanța de apel a conchis că, în contextul celor supra elucidate și având în vedere că obligația de întreținere a copilului cade pe responsabilitatea ambilor părinți, pensia pentru întreținerea copiilor minori, Romanciuc XXXXX născut la XXXXX, Romanciuc XXXXX născută la XXXXX și Romanciuc Daniela născută la XXXXX, urmează a fi încasată, în sumă fixă, în mărime de 1 200 de lei lunar pentru fiecare copil, de la Romanciuc Serghei în beneficiul Tatiane Romanciuc, începând cu 10 februarie 2022 și până la atingerea majoratului de către copii, deoarece prima instanță urma să țină cont de starea materială și familială a părților și de alte circumstanțe importante.

În mod distinct, instanța de apel a pus în evidență faptul că suma pensiei de întreținere a copilului minor trebuie să fie reală și necesară, totodată însă să nu fie în detrimentul celuilalt părinte, iar în cazul dat pensia de întreținere pentru un copil în sumă de 1 200 de lei/lunar, corespunde necesităților copilului la această vârstă.

Instanța de apel a calificat drept corectă, concluzia instanței de fond, în partea respingerii pretențiilor cu privire la plata pensiei de întreținere a copiilor minori începând cu 15 septembrie 2018 și până la 16 februarie 2022 în mărime de 360 000 de lei, deoarece, pensia pentru întreținere poate fi încasată pentru perioada anterioară adresării în instanța de judecată doar dacă se va stabili că în perioada respectivă s-au

întreprins măsuri de acordare a întreținerii, dar debitorul întreținerii s-a eschivat de la plata pensiei.

La caz, încasarea pensiei pentru o perioadă anterioară adresării în instanța judecătorească nu atestă condițiile necesare de a îndreptăți reclamantul să primească pensia de întreținere anterior adresării în judecată, fiindcă lipsesc dovezi că au fost întreprinse măsuri de încasare a pensiei de întreținere (cum ar fi: încercarea de a încheia un contract privind plata pensiei de întreținere cu cel care datorează întreținerea; a întreprins măsuri pentru stabilirea locului de trai, de muncă, cât și veniturile celui datornic etc.), iar cel obligat la plata pensiei de întreținere s-a eschivat de la executarea obligației prin diferite modalități (spre exemplu: nu-și îndeplinea promisiunile de a plăti sumele promise la o anumită dată, ascundea locul de muncă, veniturile, nu s-a prezentat la notar pentru semnarea contractului privind plata pensiei de întreținere).

Astfel, instanța de apel a concluzionat că lipsesc dovezi care ar proba circumstanțele pe care apelanta/reclamantă își întemeiază pretenția cu privire la pretinsa datorie a pârâtului/intimat la plata pensiei de întreținere a copiilor minori din 15 august 2018, nefiind demonstrat că, Romanciuc Tatiana a încercat să încaseze pensia de întreținere din data de 15 septembrie 2018, iar pârâtul Romanciuc Serghei s-ar fi eschivat de la îndeplinirea acestei obligații.

Referitor la pretenția cu privire la perfectarea pașaportului național al copiilor minori, plecarea copiilor minori peste hotare, cu stabilirea domiciliului copiilor minori, fără consimțământul scris al tatălui, instanța de apel reținând prevederile art. 27 alin. (1) din Constituție și art. 1 din Legea cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova nr. 269 din 09 noiembrie 1994, a evidențiat că, doar în cazul stabilirii domiciliului minorului în străinătate este necesar acordul ambilor părinți. În rest, în scopuri de călătorie, libertatea de circulație a minorului nu este restricționată, obligatorie în acest sens fiind doar însoțirea minorului de către un părinte.

La fel, nu este necesar acordul ambilor părinți în cazul plecării minorului la studii în străinătate. Or. art. 1 alin. (3) din Legea cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova nr. 269 din 09 noiembrie 1994 prevede că minorii (elevii și studenții) care au împlinit vârsta de 14 ani și sânt înmatriculați la studii în instituții de învățământ din alte state, la ieșirea și intrarea în Republica Moldova, prezintă actul de înmatriculare la instituția de învățământ respectivă și declarația eliberată de unul dintre părinți, autentificată notarial, care conține consimțământul acestuia pentru ieșirea și intrarea minorului în Republica Moldova, cu indicarea țării de destinație, scopului călătoriei, perioadei de aflare a minorului în țara de destinație, iar în cazul altor reprezentanți legali - consimțământul acestora, exprimat prin decizie a autorității tutelare. Declarația este valabilă pe o perioadă de un an de studii.

Ca urmare, instanța de apel a reținut ca corectă constatarea instanței de fond că nu există niciun impediment în vederea ieșirii minorilor însoțiți de mama sa Romanciuc Tatiana, în afara țării.

În ce privește pretenția cu privire la acordarea permisiunii perfectării pașapoartelor copiilor minori, în lipsa acordului scris al tatălui Romanciuc Serghei, instanța de apel a reținut că, pentru perfectarea actelor de călătorie pe numele minorilor, apelanta nu necesită acordul intimatului.

La 27 decembrie 2023, prin intermediul poștei electronice, Serghei Romanciuc, reprezentat de avocatul Dina Potereanu, a declarat recurs împotriva deciziei din 26 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărârii din 22 iulie 2022 a Judecătorei Anenii Noi, sediul Central, în partea ce ține de încasarea din contul lui Romaniuc Serghei în beneficiul Tatiane Romaniuc a pensiei de întreținere a copiilor minori în mărime de ½ din salariu și/sau alte venituri.

În motivarea recursului s-a invocat că, instanța de apel prin soluția de modificare a cuantumului pensiei alimentare pentru întreținerea copiilor minori a făcut abuz de prevederile art. 75 și 76 din Codul familiei, or, instanța de apel nu a luat în considerație faptul că Romaniuc Serghei este angajat oficial în câmpul muncii, și prin urmare pensia de întreținere urma a fi încasată din salariu și nu în sumă fixă.

A menționat că consideră corectă soluția instanței de fond cu privire la încasarea pensiei de întreținere pentru copii minori în mărime de ½ din salariu și/sau alte venituri ale lui Romanciuc Serghei.

La 11 ianuarie 2024, copia recursului a fost expediată în adresa intimă, cu înștiințarea despre depunerea referinței, însă intimata nu și-a valorificat acest drept procedural și nu a depus referință.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de Serghei Romanciuc, reprezentat de avocatul Dina Potereanu, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând admisibilitatea recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestuia din următoarele motive.

În conformitate cu art. 433 lit. b) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

Art. 434 alin. (1), (2) Cod de procedură civilă statuează că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Din materialele cauzei rezultă că decizia instanței de apel a fost adoptată la 26 septembrie 2023 și a fost expediată copia deciziei integrale în la adresa electronică a reprezentantului recurentului, avocatul Dina Potereanu, la data de 25 octombrie 2023 (f.d.113).

În context, Completul reiterează că, decizia integrală a instanței de apel în copie a fost comunicată avocatului Dina Potereanu de către instanța de apel la adresa electronică potereanu72@mail.ru, în data de 25 octombrie 2023 (f.d.113), respectiv, termenul limită de declarare a recursului a expirat la 26 decembrie 2023, pe când recursul a fost depus la 27 decembrie 2023.

În altă ordine de idei, confirmarea expedierii și recepționării documentului către partea interesată se atestă prin extrasul generat de către operatorul poștei electronice. În mod special, înscrisul dat conține: datele de identificare a poștei electronice a expeditorului și a destinatarului; data calendaristică, anul, ora expedierii, precum și atașamentul cu actul judecătoresc. Cu titlu de excepție, în caz de eroare tehnică sau neexpediere a actului pe poșta electronică, extrasul enunțat va cuprinde informații cu privire la aceste inexactități. Altfel spus, expeditorul va primi un mesaj separat de la „Mail delivery system” sau extrasul dedus analizei va cuprinde mesajul de la „Mail delivery system” conform căruia operatorul poștal va explica cauzele care au stat la baza returnării mesajului către expeditor. De regulă, acesta este informat că transmiterea mesajului nu a fost posibilă, deoarece adresa nu a fost găsită sau ea nu poate primi e-mailuri.

Pornind de la textul normei de drept citate supra, din care se deduce expres că termenul de declarare a recursului este de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale, Serghei Romanciuc, reprezentat de avocatul Dina Potereanu, a depus cerere de recurs doar la 27 decembrie 2023, prin intermediul poștei electronice.

Completul precizează că termenul de declarare a recursului în Secțiunea a 2-a este de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale, care este un termen de decădere și nu poate fi restabilit în virtutea art. 434 Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, la caz, depunerea cererii de recurs s-a realizat cu omiterea termenului legal.

Astfel, în situația relatată, având în vedere diligența părților de a urmări desfășurarea procesului, precum și obligația participanților la proces, în contextul prevederilor art. 56 alin. (3), art. 61 alin.(1) Cod de procedură civilă, de a se folosi cu bună-credință de drepturile lor procedurale, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că recurentul nu și-a valorificat posibilitatea de a-și realiza drepturile procedurale în termenul stabilit de legiuitor.

De altfel, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a relevat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauzele Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

În fiecare caz, instanțele naționale trebuie să verifice dacă motivele privind extinderea termenului limită pentru recurs poate să justifice ingerința în principiul res judicata, în special dacă legislația națională nu limitează discreția fie în ceea ce privește

timpul sau motivele pentru extinderea termenului limită (a se vedea Ponomaryov v. Ucraina, nr.3236 / 03, §§ 41, 3 aprilie 2008).

Or, în cauza Bodiu vs Republica Moldova, cererea nr. 7516/10, hotărârea din 18 iunie 2019, §§ 23-24, Curtea a considerat că prin admiterea recursului după scurgerea unei perioade considerabile de timp și în absența vreunei explicații plauzibile de ce nu a făcut-o mai devreme, a adus la zero tot procesul judiciar, care s-a finalizat cu o decizie definitivă și executorie și astfel a constituit res judicata. Astfel, Curtea Supremă de Justiție a încălcat principiul securității raporturilor juridice și a încălcat dreptul reclamantului la un proces echitabil în sensul Articolului 6 § 1 din Convenție, astfel a avut loc violarea Articolului 6 § 1 din Convenție (a se vedea Brumărescu vs Romania [GC], nr. 28342/95, §§ 61 și 62).

Adițional, Completul notează că în jurisprudența CtEDO, în cauzele față de Republica Moldova, s-a mai punctat că legislația moldovenească prevede un termen limită de adresare cu recurs până a deveni o decizie definitivă. Astfel, Curtea a constatat o violare atunci când autoritățile au admis un recurs depus după expirarea termenului de prescripție (Melnic c. Moldovei, §§ 41- 43; Istrate c. Moldovei, nr. 53773/00, §§ 53 - 55, 13 iunie 2006). În consecință, Curtea a constatat o violare a art. 6 § 1 CEDO în ceea ce privește principiul securității raporturilor juridice.

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Serghei Romanciuc, reprezentat de avocatul Dina Potereanu, or, recursul a fost declarat cu omiterea termenului prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 433 lit. b), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Serghei Romanciuc, reprezentat de avocatul Dina Potereanu, împotriva deciziei din 26 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi